

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Neerhofstraat 15 (Gistel, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2019C381
Mei 2019

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 2: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteur: Wouter Van Goidsenhoven, Aaron Willaert

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Ruben Willaert, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2019

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Programma van maatregelen.....	6
1.1	Administratieve gegevens	6
1.2	Synthese	8
1.3	Gemotiveerd advies.....	9
1.3.1	Volledigheid van het gevoerde onderzoek	9
1.3.2	Aanwezigheid van een archeologische site	11
1.3.3	De waardering van de archeologische site:	11
1.3.4	Impactbepaling	11
1.3.5	De bepaling van de maatregelen.....	11
1.4	Programma van Maatregelen	11
1.4.1	De aanleiding van het vooronderzoek	11
1.4.2	Bepalen van de onderzoeksstrategie	11
1.4.3	Vraagstelling en onderzoeksdoelen	12
1.4.4	Resultaten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem	14
1.4.5	Onderzoeksstrategie en -methode.....	14
1.4.6	Eventuele afwijkingen van de CGP	17
1.4.7	Noodzakelijke competenties van de uitvoerders	17
1.4.8	Vondsten	17
1.5	Conclusie	17
2	Bibliografie.....	18

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).....	7
Figuur 2: Voorstel proefsleuven weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).	16

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.	6
--	---

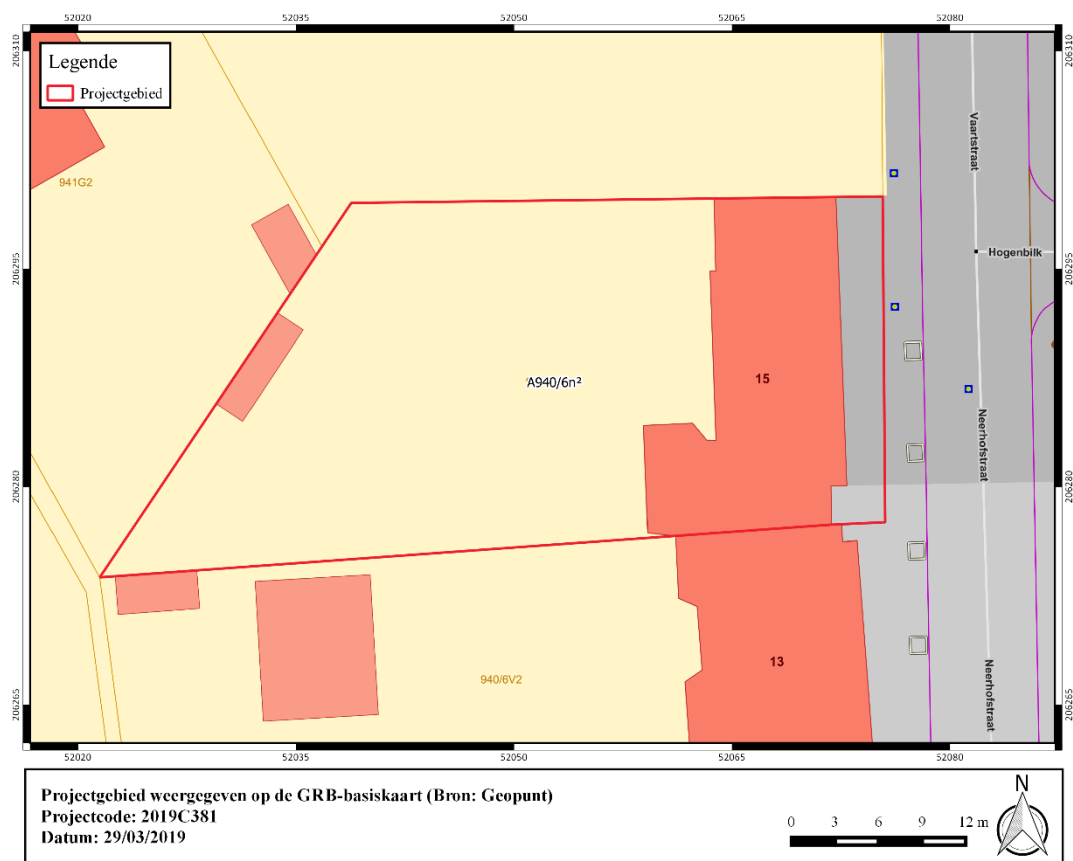

1 Programma van maatregelen

1.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de initiatiefnemer	THV Neerhof Oscar De Gruyterlaan 5, 2050 Antwerpen BTW BE 0713.610.489	
b) Het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	Ruben Willaert, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069	
c) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de erkende archeoloog	Ruben Willaert BVBA Ten Briele 14.15 8200 Brugge	
d) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Gistel
	Deelgemeente	/
	Postcode	8470
	Adres	Neerhofstraat 15 8470 Gistel
	Toponiem	Neerhofstraat 15
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X _{min} = 52016 Y _{min} = 206262 X _{max} = 52087 Y _{max} = 206311
e) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Gistel, Afdeling 1, Sectie A, nr. 940/6n ² Figuur 1	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

1.2 Synthese

De opdrachtgever plant de realisatie van een nieuwbouwproject aan de Neerhofstraat te Gistel. Het terrein is ca. 1071m² groot en is heden in gebruik als tuin, aan de straatzijde bevindt zich een woning. Deze wordt in het kader van de geplande werken gesloopt.

Landschappelijk gezien is Gistel gelegen op de oostelijke uitloper van een grote dekzandrug die zich uitstrekt tot in Verrebroek. Deze uitloper vormt als het ware een hoger gelegen, zandig 'eiland' binnen de kustpolders en het IJzerestuarius. Het plangebied is gelegen op de noordelijke flank van deze dekzandrug. De Quartairgeologische kaart geeft ter hoogte van het onderzoeksgebied een profielopbouw weer van eolische afzettingen van het laat-Pleistoceen tot vroeg-Holoceen die rusten op getijdenafzettingen van het Eemiaan. Rondom de dekzandrug bevinden zich getijdenafzettingen van het Holoceen zich op de Pleistocene sequentie. De bodemkaart geeft ter hoogte van het onderzoeksgebied geen informatie weer, het sediment bestaat vermoedelijk uit zand. Het lijkt geen twijfel deze locatie een beduidende aantrekkingskracht moet gehad hebben op gemeenschappen jager-verzamelaars in de ruime omgeving.

Cartografische bronnen situeren het onderzoeksgebied ter hoogte van een motteheuvel met centraal gebouw en bijhorende walgracht die het oosten van het plangebied volgens een noord-zuid gerichte as doorsnijdt. Een 100-tal meter ten zuidwesten van het plangebied situeert zich de dorpskerk, waarrond het toenmalige neerhof van de motte zich mogelijk heeft ontwikkeld tot de historische kern van Gistel. De situatie weergegeven op de Ferrariskaart vormt vermoedelijk de eindfase van de motte. Op 19^e-eeuwse bronnen zijn namelijk geen sporen meer te herkennen van de motteheuvel, noch de walgracht. De orthofotosequentie geeft quasi geen evolutie weer inzake landgebruik binnen de grenzen van het onderzoeksgebied. Tegen de straatzijde bevindt zich de voorbije decennia een woning en het westelijk deel van het terrein is in gebruik als tuin.

Het onderzoeksgebied bevindt zich binnen een ruim CAI polygoon waarbinnen eind de jaren '70 en begin de jaren '80 twee onderzoekscampagnes door middel van proefsleuven zijn uitgevoerd (CAI 73413). De enige geschreven neerslag van dit onderzoek wordt gevormd door twee beknopte artikels. Tijdens dit onderzoek werden resten van de walgracht onderzocht, evenals sporen en materiële resten die werden gedateerd in de 11^e tot 13^e eeuw. Daarnaast wordt vaagweg melding gemaakt van Romeins aardewerk. Problematisch aan dit onderzoek is dat er geen opgravingsrapport beschikbaar is. Evenmin is er enige vorm van grondplan beschikbaar en bijgevolg is de locatie van de proefsleuven ongekend. Het is niet verwonderlijk dat het toenmalige onderzoek niet is uitgevoerd volgens de huidige standaarden gelet het gebrek aan een wettelijk kader. Dit gebrek aan data én de mogelijkheid dat zich nog intacte resten van de walgracht en het mottelichaam ter hoogte van het onderzoeksgebied bevinden, dringen verder archeologisch onderzoek op. Enerzijds kan dit onderzoek leiden tot kenniswinst met betrekking tot de middeleeuwse ontwikkelingskern van Gistel en anderzijds kunnen de gegevens van het reeds voorgaand onderzoek mogelijk ruimtelijk gekaderd worden mochten de oude proefsleuven interfereren met het huidige onderzoeksgebied. De meest geschikte onderzoeksmethode, gezien de verwachting inzake resten van de walgracht en het mottelichaam en de verschillende ophogings- en opvullingspakketten, is een proefsleuvenonderzoek haaks op de Neerhofstraat. Gelet op het indicatieve karakter van de cartografische bronnen is het essentieel voorafgaand een landschappelijk bodemonderzoek uit te voeren teneinde het verloop van de walgracht nauwkeuriger te bepalen. Op basis van deze waarnemingen kunnen vervolgens de proefsleuven zo ingeplant worden dat ze het grachtlichaam optimaal aansnijden.

1.3 Gemotiveerd advies

1.3.1 Volledigheid van het gevoerde onderzoek

Uit het bureauonderzoek blijkt een trefkans inzake archeologisch erfgoed. De gegevens van de bureaustudie wijzen op de aanwezigheid van een mottelichaam en walgracht ter hoogte van het onderzoeksgebied. Hoewel reeds onderzoek is uitgevoerd op of vlakbij het terrein, is de exacte locatie hiervan niet gekend. Door middel van een landschappelijk bodemonderzoek kan het verloop van de gracht bepaald worden om vervolgens door middel van een proefsleuvenonderzoek na te gaan in welke mate aanwezige resten bewaard zijn en wat de impact van de geplande werken hierop is.

Volgende onderzoeksmethoden werden overwogen:

-gespecialiseerd archivalisch onderzoek: in specifieke gevallen is bijkomend, gespecialiseerd bronnenonderzoek aangewezen. Deze vorm van verder doorgedreven archiefonderzoek heeft vooral betrekking op zeer specifieke contexten waarbij de archeologische/historische waarde niet volledig afgeleid kan worden uit de standaardbronnen die voor de opmaak van een archeologienota geraadpleegd worden. Eén van de meest voorkomende voorbeelden waar doorgedreven archivalisch onderzoek nodig is betreft locaties binnen het frontgebied van de Eerste Wereldoorlog.

Uit de geraadpleegde historische bronnen blijkt dat het terrein zich bevindt ter hoogte van een mottelichaam. Op de Ferrariskaart is deze duidelijk zichtbaar. Het westelijk terreindeel wordt vermoedelijk doorsneden door de walgracht. Op de 19^e-eeuwse bronnen zijn deze structuren niet langer weergegeven. Bijkomend bronnenonderzoek zal niet leiden tot kenniswinst of een verfijnde onderzoeksstrategie.

-landschappelijk bodemonderzoek: een landschappelijk bodemonderzoek kan altijd zinvol zijn indien een complexe landschappelijke situatie en bijgevolg een complexe bodemopbouw vermoed wordt. Ook als de verstoringshistoriek van het terrein niet duidelijk is, bijvoorbeeld indien blijkt uit het bureauonderzoek dat het terrein bebouwd geweest is maar geen plannen beschikbaar zijn of activiteiten plaats hebben gevonden waarvan niet duidelijk is in welke mate zij een ernstige impact hebben gehad op de ondergrond.

Een landschappelijk bodemonderzoek wordt als essentieel beschouwd om het verloop van de walgracht in kaart te brengen. Op basis van de Ferrariskaart wordt vermoed dat het grachtlichaam het onderzoeksgebied in de zuidwestelijke sector doorsnijdt volgens een noordwest-zuidoost verloop. Met behulp van deze waarnemingen kan bepaald worden hoe de proefsleuven moeten ingeplant worden om de aanwezige relictten optimaal aan te snijden. Aangezien dit onderzoek als doel heeft het verloop van het aanwezige grachtlichaam te bepalen dient dit in een nauwer grid te gebeuren dan in functie van een louter landschappelijke vraagstelling. Dit onderzoek kan pas uitgevoerd worden na het rooien van de aanwezige bomen.

-geofysisch onderzoek: een geofysisch onderzoek heeft in hoofdzaak als doel om, zonder ingreep in de bodem, grotere ondergrondse anomalieën in kaart te brengen. In hoofdzaak betreft het structuren zoals funderingen en muren van bv. oude kloosters en kastelen of bunkers of

ovens. Ook kunnen sterke verschillen in bodemsamenstelling door middel van deze onderzoeksmethode gevat worden.

De kans dat een geofysisch onderzoek een meerwaarde is voor het proefsleuvenonderzoek en kan leiden tot kenniswinst is te beperkt om de bijkomende kost te verantwoorden.

-verkennd en waarderend archeologisch booronderzoek: een verkennend archeologisch onderzoek heeft als doel eventuele bewaarde artefactensites in kaart te brengen door middel van een extensief boorgrid. In geval van een positieve waarneming kan met behulp van een waarderend booronderzoek in een intensiever grid de artefactenconcentratie gelokaliseerd en afgebakend worden. Op basis van de resultaten van deze booronderzoeken kan overgegaan worden tot de aanleg van proefputten om de onderzoeksstrategie te optimaliseren of een opgraving in functie van een artefactensite. Deze sites dienen gezocht te worden op landschappelijke locaties waar de bewaringskansen m.b.t een artefacten-strooiing gunstig zijn.

Het landschappelijk kader wijst zeer zeker op een verhoogde trefkans inzake de aanwezigheid van gemeenschappen jager verzamelaars tijdens het finaal-paleolithicum en mesolithicum. Echter dient rekening gehouden te worden met de cartografische gegevens en de huidige toestand van het terrein. Het opwerpen van het mottelichaam, het uitgraven van de walgracht, het nivelleren van het mottelichaam en de bouw van de aanwezige woning zullen als gevolg hebben gehad dat eventueel aanwezige vondstenconcentraties in verregaande mate horizontaal en verticaal zijn verspreid doorheen de bouwvoor. Bijgevolg kan logischerwijs aangenomen worden dat de kans dat bijkomend onderzoek in de vorm van archeologische boringen nog kan leiden tot kenniswinst zeer beperkt is. De verwachting ter hoogte van het onderzoeksgebied bestaat in hoofdzaak uit sporenarcheologie uit de middeleeuwen en resten van de walgracht en eventueel het mottelichaam.

-veldkartering: een veldkartering of “field-walking” bestaat uit een systematische visuele inspectie van een terrein en het inventariseren van eventuele oppervlaktevondsten. Deze prospectiemethode wordt bij voorkeur aangewend op terreinen die een zekere mate van (regelmatige) oppervlakte bewerking kennen, dus hoofdzakelijk op akkers. De kartering wordt gewoonlijk uitgevoerd in parallelle raaien met een regelmatige tussenafstand. Soms wordt ook in een raster gewerkt indien een gedetailleerder beeld gewenst is. Op basis van waarnemingen kunnen eventueel interessante zones afgebakend worden. Afhankelijk van het karakter van het gerecupereerde vondstmateriaal kunnen gerichtere keuzes gemaakt worden in de eventueel te volgen onderzoeksstrategie op een terrein.

Het plangebied is niet in gebruik als akker maar is ten dele bebouwd en ten dele in gebruik als tuin, bijgevolg is er geen zichtbaarheid inzake vondstmateriaal aan de oppervlakte en kan een veldkartering niet leiden tot kenniswinst.

-proefsleuven: een proefsleuvenonderzoek heeft als doel het terrein steekproefsgewijs archeologisch te inventariseren en op basis van objectieve waarnemingen uitspraken te doen over de aanwezigheid van ondergronds erfgoed binnen het onderzoeksgebied en de impact van de geplande werken hierop. Standaard wordt bij een proefsleuvenonderzoek tussen de 10% en 12,5% van het terrein archeologisch onderzocht.

Gelet de verwachting van sporenarcheologie, is een proefsleuvenonderzoek de aangewezen manier om eventueel aanwezig archeologisch erfgoed in kaart te brengen. Op basis van de waargenomen relicten en hun bewaringstoestand kan de impact van de geplande werken bepaald worden. Dit onderzoek kan pas uitgevoerd worden na de sloop van de aanwezige bebouwing. De inplanting van de proefsleuven wordt bepaald aan de hand van de waarnemingen van het landschappelijk bodemonderzoek.

1.3.2 Aanwezigheid van een archeologische site

Tot op heden kan de aan- of afwezigheid van een archeologische site niet aangetoond worden. Verder onderzoek door middel van proefsleuven is noodzakelijk.

1.3.3 De waardering van de archeologische site:

Niet van toepassing, cf. punt 1.3.2

1.3.4 Impactbepaling

Het bodemarchief dient eerst geïnventariseerd te worden voor de impact van de geplande werken op eventueel aanwezig erfgoed kan bepaald worden, cf. punt 1.3.2.

1.3.5 De bepaling van de maatregelen

De maatregelen kunnen pas bepaald worden na uitvoering van het proefsleuvenonderzoek. Enkel zo kan een duidelijke inschatting gemaakt worden inzake de aanwezigheid van archeologisch erfgoed en de impact van de geplande werken hierop cf. 1.3.2.

1.4 Programma van Maatregelen

1.4.1 De aanleiding van het vooronderzoek

Cf. supra, punt 1.3.6 Verslag van Resultaten.

1.4.2 Bepalen van de onderzoeksstrategie

De keuze voor de beschreven onderzoeksmethode werd afgetoetst aan de vier criteria opgenomen in de Code van Goede Praktijk.

-mogelijk: na de sloop- en rooiwerken is het terrein toegankelijk voor de beschreven onderzoekssequentie. Na de sloop van de bestaande bebouwing worden, buiten eventueel

aanwezige nutsleidingen, geen fysieke obstakels voorzien waardoor de prospectie niet uitgevoerd kan worden.

-nuttig: gelet de beschreven verwachting is een proefsleuvenonderzoek na de sloop van de aanwezige bebouwing de meest geschikte manier om archeologische resten in kaart te brengen om zo de impact van de geplande werken hierop te kunnen bepalen.

-schadelijk: de mate van spoorbewerking tijdens een proefsleuvenonderzoek is normaliter beperkt, hierdoor blijven eventueel aanwezige relictten bewaard voor verder onderzoek.

-noodzakelijk: gelet het feit dat de geplande werken een substantiële ingreep in de bodem impliceren over quasi de gehele oppervlakte van het onderzoeksgebied moet uitgegaan worden van een scenario waarbij in-situ bewaring onmogelijk is.

1.4.3 Vraagstelling en onderzoeksdoelen

1.4.3.1 Landschappelijk bodemonderzoek

Het landschappelijk bodemonderzoek dient in hoofdzaak een antwoord te bieden op de volgende onderzoeksvragen:

- wat zijn de waargenomen bodemhorizonten, beschrijving + duiding?
- is het beeld van elke boring gelijk of zijn lokale variaties in bodemopbouw waar te nemen?
- is er sprake van verstoring? wat is de impact van de gesloopte bebouwing op het bodemarchief? kan verder onderzoek in de vorm van proefsleuven nog leiden tot kenniswinst?
- wat is de diepte van het archeologisch leesbaar niveau? Dient bij het proefsleuvenonderzoek rekening gehouden te worden met verschillende archeologische niveaus?
- kan het verloop van de verwachte walgracht in kaart gebracht worden?
- zijn elementen van het mottellichaam bewaard?
- is het mogelijk op een dwarsdoorsnede aan te leggen op de volledige gracht of loopt deze slechts gedeeltelijk doorheen het onderzoeksgebied?
- wat is de diepgang van het grachtlichaam?
- zijn er anomalieën aanwezig in de boorstaten die verdere aandacht behoeven tijdens het proefsleuvenonderzoek?
- hoe dienen de proefsleuven ingeplant te worden om aanwezige relictten optimaal aan te snijden?

1.4.3.2 Proefsleuvenonderzoek

Doel van de terreininventarisatie is een inschatting maken van de aanwezigheid van archeologisch erfgoed binnen het plangebied, de bewaringstoestand en de impact van de

geplande werken hierop. Van belang hierbij is dat minstens volgende onderzoeksvragen beantwoord worden.

-wat zijn de waargenomen bodemhorizonten, beschrijving + duiding? hoe verhouden deze waarnemingen zich tot deze van het landschappelijk bodemonderzoek?

-in hoeverre is de bodemopbouw nog intact? Is er sprake van verstoring?

-wat is de diepteligging van het archeologisch leesbaar niveau? Is er sprake van meerdere niveaus?

-kunnen in het bodemprofiel nog resten waargenomen worden van de oorspronkelijke motteheuvel? Hoe is deze opgebouwd? Bevinden zich nog sporen onder deze restanten?

-zijn er (nog) bodemsporen aanwezig? In welke mate zijn ze natuurlijk of antropogeen?

-wat is de bewaringstoestand van de sporen?

-kunnen de bodemkundige vaststellingen gerelateerd worden aan de eventuele afwezigheid van antropogene sporen?

-wat is de relatie tussen de bodem, het landschap en de waargenomen relictten?

-kunnen recente vergravingen in verband worden gebracht met het onderzoek dat is uitgevoerd in de late jaren '70 en begin de jaren '80? Hoe zijn de proefsleuven georiënteerd?

-maken de waargenomen sporen deel uit van één of meerdere structuren, is er een ruimtelijk verband?

-kan op basis van het gerecupereerde materiaal een uitspraak gedaan worden over datering of fasering? Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?

-kan op basis van de waargenomen archeologische fenomenen een uitspraak gedaan worden over de aard en omvang van de menselijke aanwezigheid?

-zijn er indicaties die wijzen op de inrichting van een erf?

-zijn er indicaties voor de inrichting van een funeraire ruimte? wat is de omvang? hoeveel niveaus? geschatte aantal individuen?

-hoe verhouden de waargenomen fenomenen zich tot de cartografische gegevens?

-wat betekenen de gegevens mogelijk voor een aanvulling van kennisleemtes van de lokale en regionale ontwikkeling en geschiedenis?

-voor waardevolle vindplaats(en) die bedreigd worden door de geplande werkzaamheden: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (m.a.w. is behoud in situ mogelijk)?

-voor bedreigde waardevolle vindplaatsen of relictten die niet in-situ bewaard kunnen blijven:

- ° wat is de ruimtelijke afbakening (in X, Y en Z coördinaten) van de zone(s) voor vervolgonderzoek?

- ° welke aspecten verdienen bijzondere aandacht?

- ° welke vraagstellingen zijn voor het vervolgonderzoek relevant?
- ° zijn er voor de beantwoording van de vraagstelling(en) natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke types staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?

1.4.4 Resultaten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem

Tot op heden werd reeds een bureauonderzoek (projectcode 2019C381) uitgevoerd met betrekking tot het projectgebied te Gistel. Hieruit blijkt een trefkans inzake archeologische resten. Met betrekking tot artefactensites wordt het potentieel op kenniswinst bij verder onderzoek als te laag ingeschat om verder middelen in te investeren. Verder onderzoek is in het kader van grondvaste resten is echter noodzakelijk.

1.4.5 Onderzoeksstrategie, -technieken en -methode

De meest geschikte onderzoeksmethode met betrekking tot het plangebied is een landschappelijk bodemonderzoek, gevolgd door een proefsleuvenonderzoek. Op basis van de waarnemingen van het landschappelijk bodemonderzoek kunnen de proefsleuven dermate ingeplant worden dat ze de aanwezige relictten optimaal aansnijden.

Het proefsleuvenonderzoek kan pas uitgevoerd worden na de geplande sloop- en rooiwerken. Bij de sloopwerken is het van belang dat deze niet dieper rijken dan de aanwezige vloerplaat teneinde het bodemarchief niet verder te beschadigen. Aanwezige bomen kunnen gerooid worden tot op het maaiveld, maar mogen nog niet ontworteld worden.

De archeologische prospectie met ingreep in de bodem wordt als succesvol beschouwd indien er een de onderzoeksvragen beantwoord kunnen worden en het rapport wordt opgeleverd.

Indien tijdens het proefsleuvenonderzoek, tegen verwachtingen in, toch aanwijzingen voor de aanwezigheid van een artefactensite worden waargenomen, dient de onderzoeksmethode aangepast te worden. Het proefsleuvenonderzoek dient gestaakt te worden. Alle vondsten worden ingemeten en voorgelegd aan een materiaaldeskundige, opdat een verdere waardering van de vindplaats kan plaatsvinden (d.m.v. een waarderend archeologisch booronderzoek gecombineerd met bijkomende aardkundige waarnemingen in functie van bewaringscondities). Hierbij wordt verwezen naar de bepalingen rond steentijdvindplaatsen en relevante

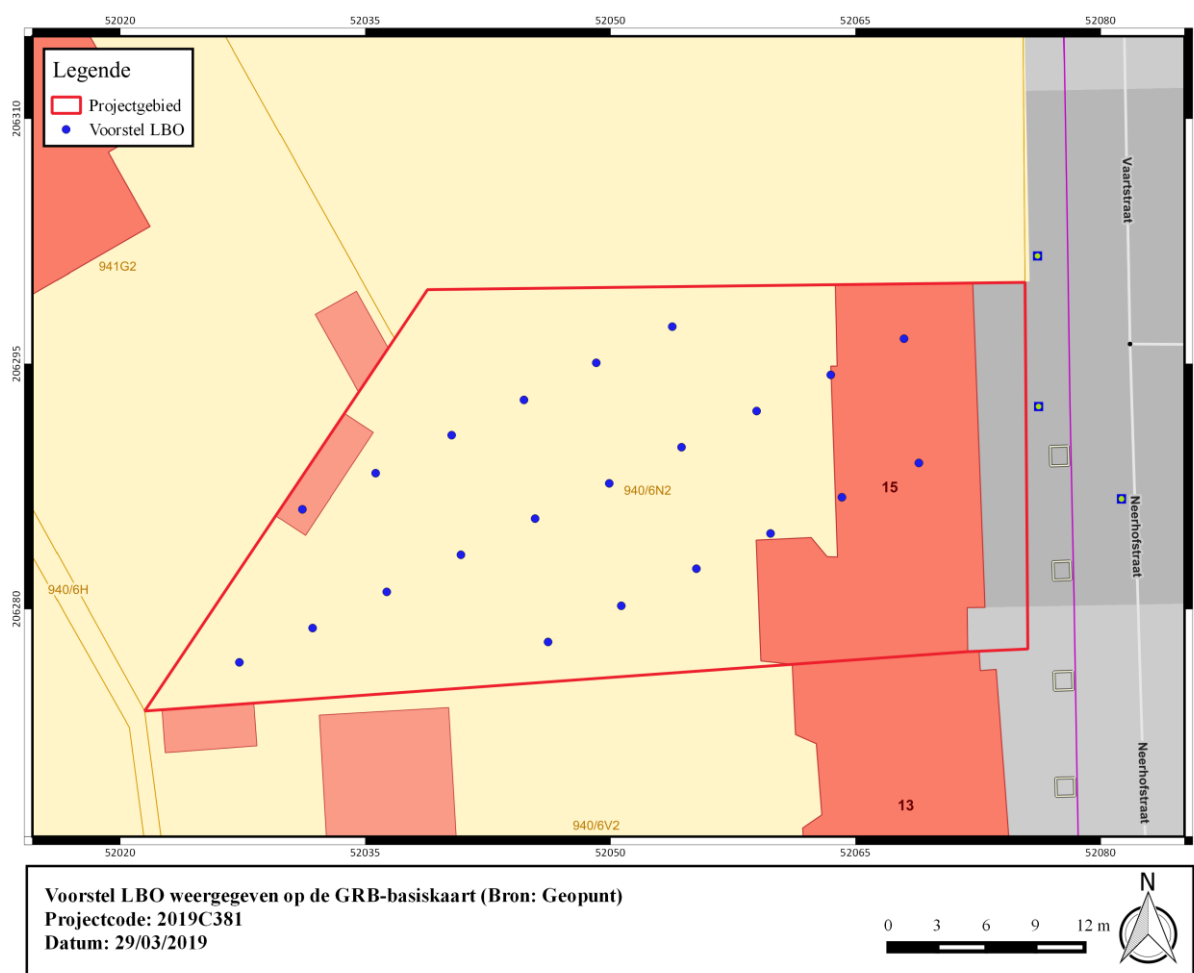
Vóór het eigenlijke terreinwerk aanvangt bekomt de veldwerkleider de nodige leidingplannen. Deze plannen dienen continu aanwezig te zijn gedurende de uitvoering van het archeologisch onderzoek. De inplanting van de proefsleuven.

1.4.5.1 Landschappelijk bodemonderzoek

Het landschappelijk bodemonderzoek heeft in de eerste plaats de bedoeling een inzicht te verwerven in de bodemopbouw en de locatie en bewaringstoestand van de aanwezige archeologische relictten. Hierbij is het van belang dat het verloop van de historisch gedocumenteerde walgracht in kaart wordt gebracht om zo een optimale inplanting van de

proefsleuven mogelijk te maken. Het landschappelijk bodemonderzoek dient uitgevoerd te worden conform de bepalingen in de Code van Goede Praktijk artikels 7.3.1 en 7.3.2. Er wordt voorgesteld om 3 booraaian haaks op het vermoede verloop van de gracht in te planten. De afstand tussen de boringen bedraagt 5m. De landschappelijke boringen worden gezet met een Edelmannboor met diameter van 7cm gelet het aanwezige sediment. Er wordt geboord tot aan de onderzijde van het grachtlichaam waar mogelijk, om zo reeds een inzicht te verkrijgen in het dwarsprofiel, bewaringstoestand verschillende opvullingspakketten. Aangezien het landschappelijk bodemonderzoek tot nut heeft de bodemopbouw binnen het plangebied te evalueren in functie van de archeologische bewaringscondities, dient het boorresidu niet gezeefd te worden.

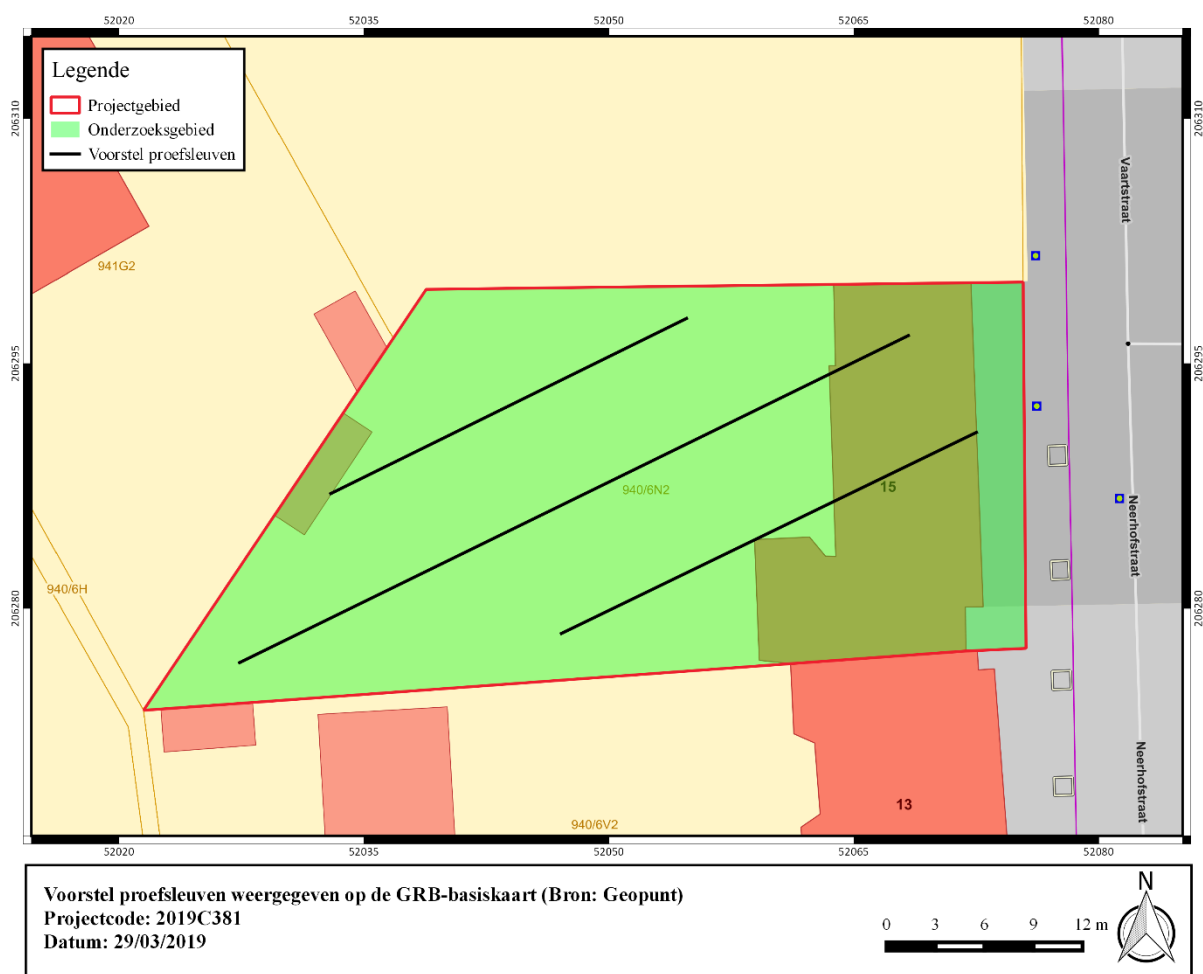

Figuur 2: Voorstel LBO weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

1.4.5.2 Proefsleuvenonderzoek

Het onderzoeksgebied is ca. 1071m² groot. De proefsleuven dienen 10% van de onderzoekbare oppervlakte te beslaan met bijkomend ca. 2,5% aan kijkvensters of dwars/volgsleuven waar relevant. De kijkvensters dienen voldoende groot te zijn om een antwoord te kunnen geven op de onderzoeksvragen.

Figuur 3: Voorstel proefsleuven weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

De proefsleuven worden aangelegd door een rupskraan met tandeloze bak, deze graafmachine dient over voldoende vermogen te beschikken om een vlotte werking te garanderen. De minimale breedte van de kraanbak bedraagt 2m. De proefsleuven worden laagsgewijs uitgegraven door de kraan, onder begeleiding van de veldwerkleider tot op het archeologisch leesbaar niveau. Indien sprake is van meerdere sporenniveaus kan pas naar het dieperliggende gezakt worden indien het bovenliggende vrij is van sporen.

De waarnemingen van het landschappelijk bodemonderzoek zijn doorslaggevend inzake de inplanting van de proefsleuven. Er wordt getracht de aanwezige walgracht zo optimaal mogelijk aan te snijden. Dit zal vermoedelijk grofweg overeen komen met een noordoost-zuidwest oriëntatie.

Naast de registratie van eventueel aanwezige sporen wordt minstens 1 proefsleuf geregistreerd als bodemkundig transect, om zo het restant van het mottellichaam en de opbouw ervan te bestuderen. Tijdens het terreinwerk wordt een profielwand integraal opgeschoond en geregistreerd als continu bodemprofiel. Het vooronderzoek met ingreep in de bodem, zijnde veldwerk, verwerking en rapportage dienen te voldoen aan de bepalingen in de Code van Goede Praktijk.

Conform de Code van Goede Praktijk artikel 9.3 ligt de beslissing tot natuurwetenschappelijke staalname bij de veldwerkleider indien dit afwijkt van de bepalingen in het programma van maatregelen. Bij voorkeur wordt in de prijsopmaak een stelpost voorzien die kan aangesproken

worden voor natuurwetenschappelijk onderzoek indien dit nodig blijkt binnen het kader van het proefsleuvenonderzoek.

1.4.6 Eventuele afwijkingen van de CGP

Voor de prospectie met ingreep in de bodem worden geen situaties verwacht waarin afgeweken zal moeten worden van de bepalingen in de Code van Goede Praktijk.

1.4.7 Noodzakelijke competenties van de uitvoerders

Het veldwerkteam bestaat minimaal uit:

- een veldwerkleider (onder begeleiding van een erkend archeoloog), deze veldwerkleider voldoet aan de bepalingen in de Code van Goede Praktijk en heeft aantoonbare ervaring heeft ervaring met onderzoek met onderzoek op sites met complexere verticale stratigrafie.
- een assistent-archeoloog voldoende aan de vereisten van de Code van Goede Praktijk.
- een aardkundige ondersteunt de archeologen bij de interpretatie van de bodemprofielen en waargenomen sporen. Hij/zij rapporteert over de bodemkundige waarnemingen.

1.4.8 Vondsten

Overdracht van het archeologisch ensemble gebeurt na afloop van het archeologisch vooronderzoek conform artikels 5.2.1, 5.2.2 en 5.2.3 van het Onroerend Erfgoeddecreet. Vóór de start van het onderzoek worden door de erkende archeoloog en de initiatiefnemer duidelijke afspraken gemaakt met betrekking tot de overdracht van het archeologisch ensemble bij de eigenaar, het erkende onroerend erfgoeddepot of andere bewaarder van het archeologisch ensemble. Na het beëindigen van de verwerking en het opleveren van de eindrapportage vindt de overdracht van het opgravingsarchief plaats. Indien een vervolgonderzoek noodzakelijk blijkt, dient het opgravingsarchief integraal overgedragen te worden aan de uitvoerder van dit vervolgonderzoek.

1.5 Conclusie

De initiatiefnemer plant de realisatie van een nieuwbouwproject aan de Neerhofstraat te Gistel. Uit de cartografische gegevens kan afgeleid worden dat het onderzoeksgebied zich situeert ter hoogte van een motteheuvel en walgracht. Hoewel hier mogelijk reeds archeologisch onderzoek is uitgevoerd is de exacte locatie ervan ongekend. Gelet de potentiële kenniswinst wordt verder onderzoek noodzakelijk geacht. De meest geschikte onderzoekssequentie bestaat uit een landschappelijk bodemonderzoek om het verloop van de walgracht in kaart te brengen om vervolgens de bewaringstoestand te evalueren door middel van een proefsleuvenonderzoek.

2 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2019

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.